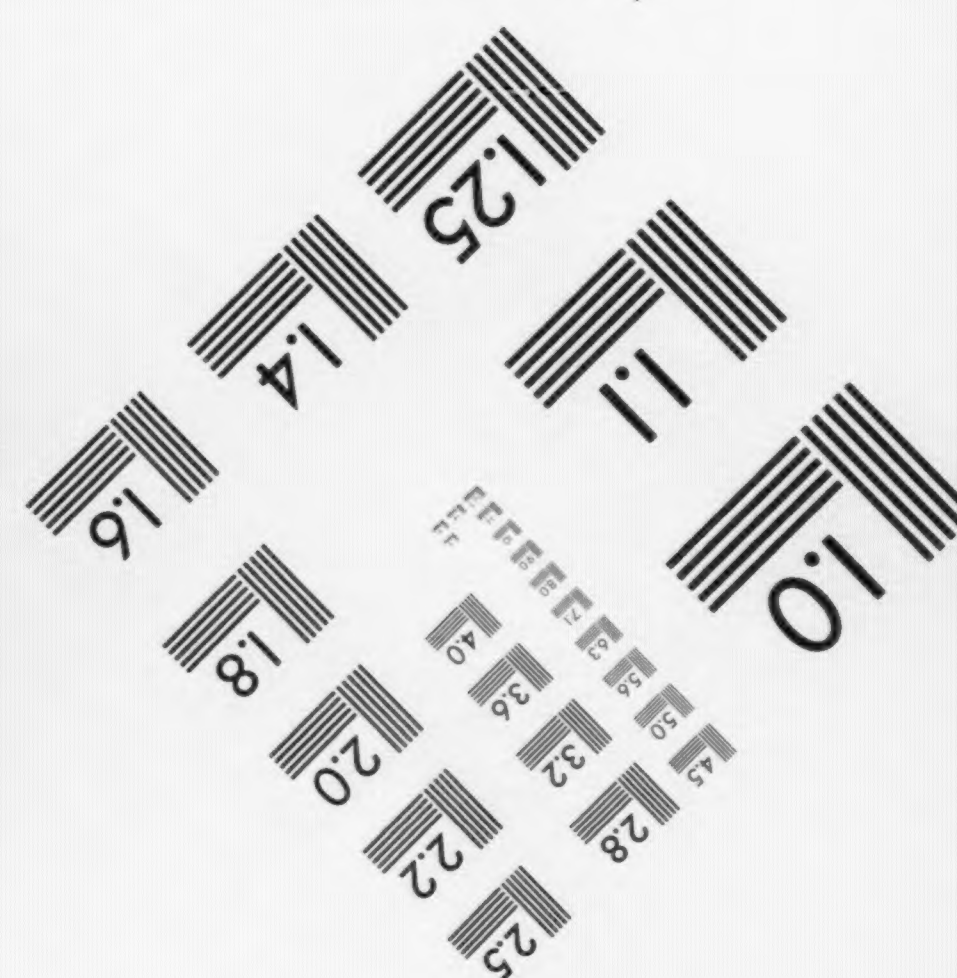
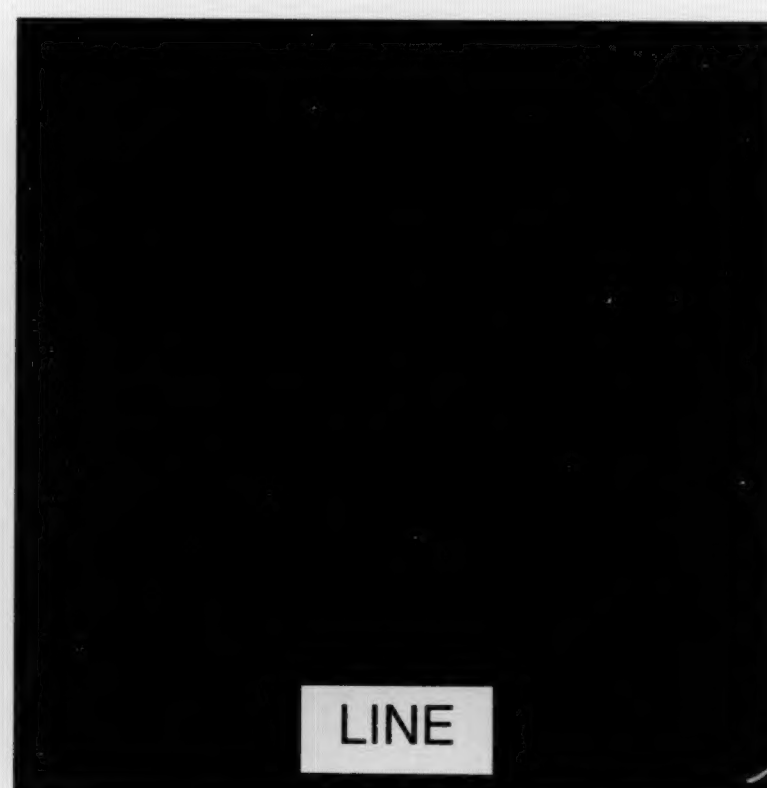
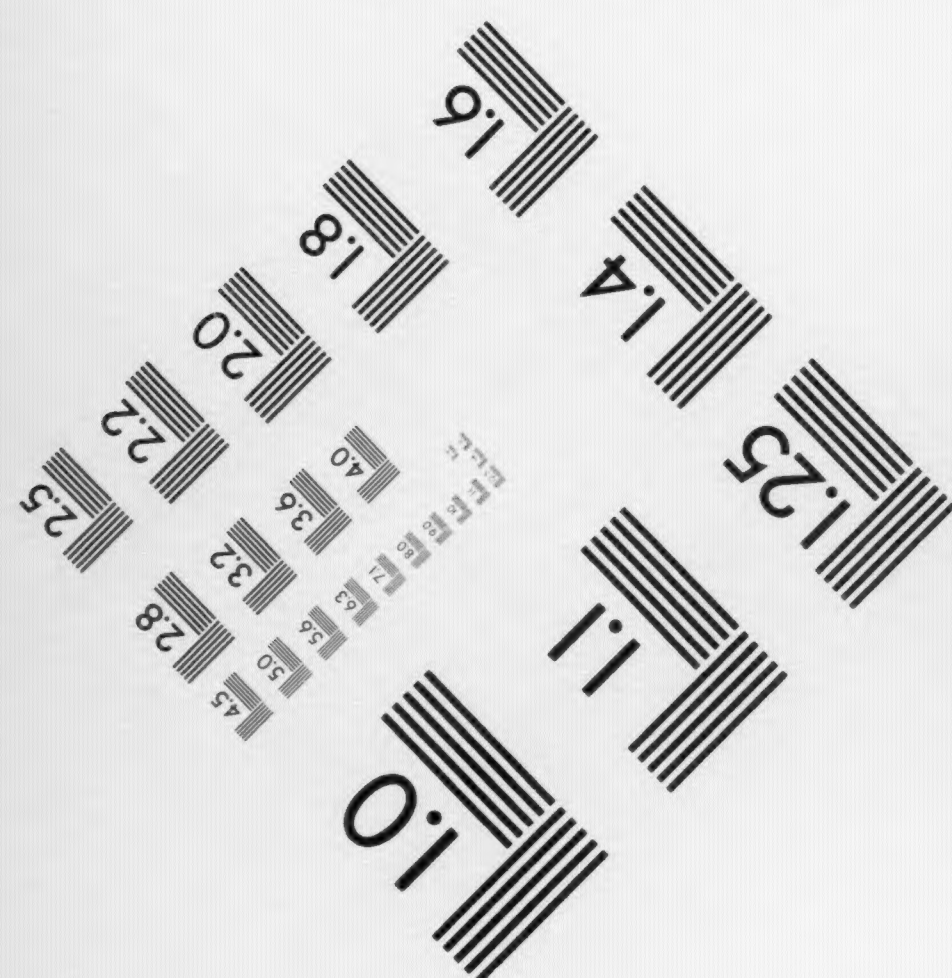
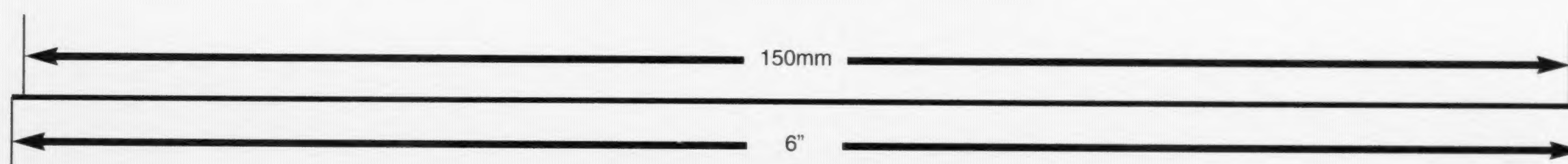
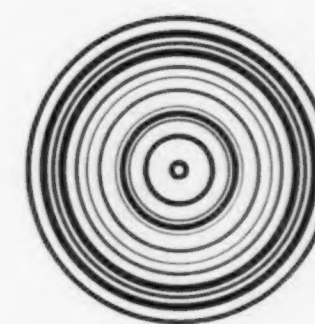
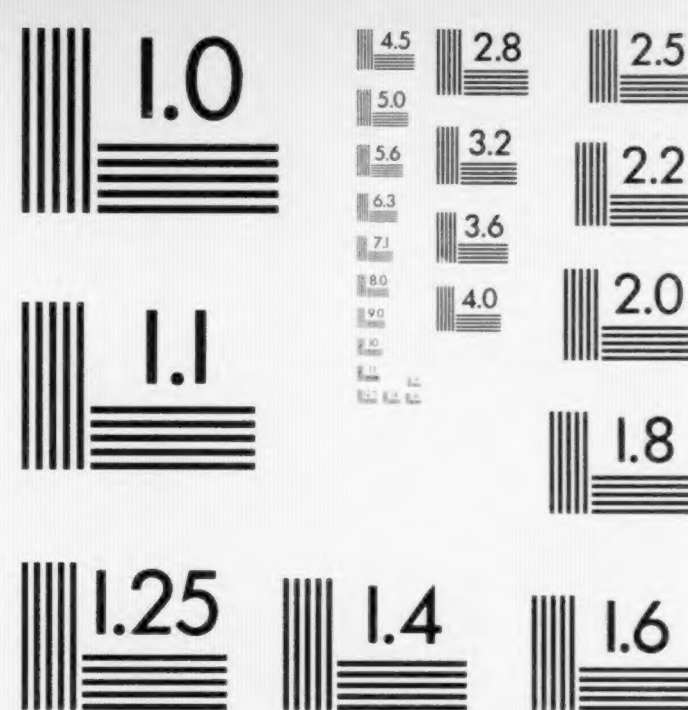
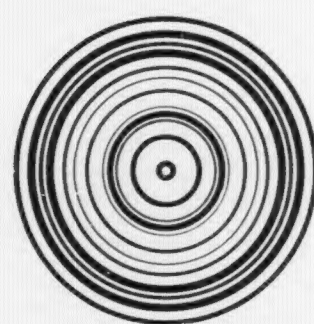
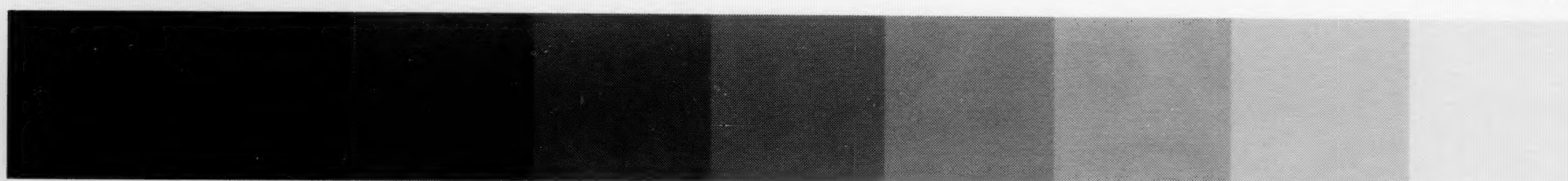
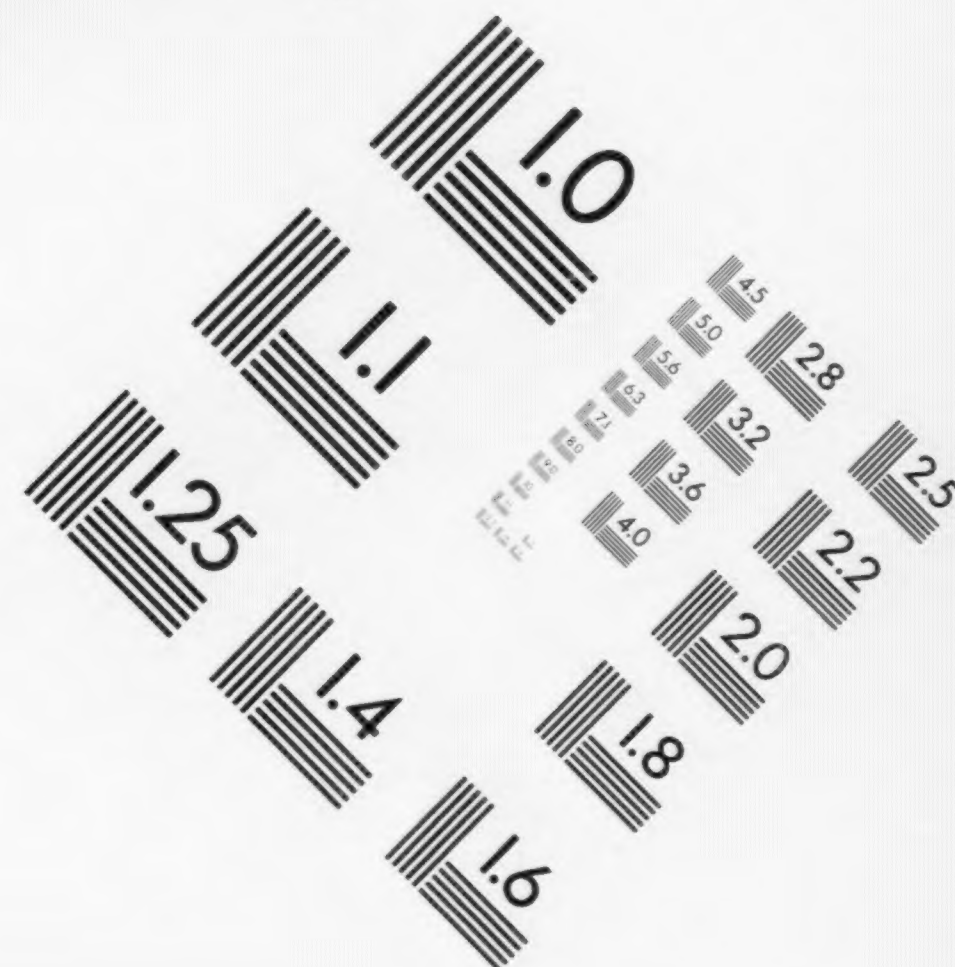
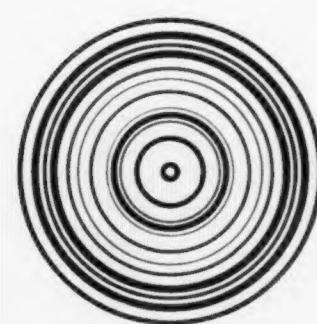
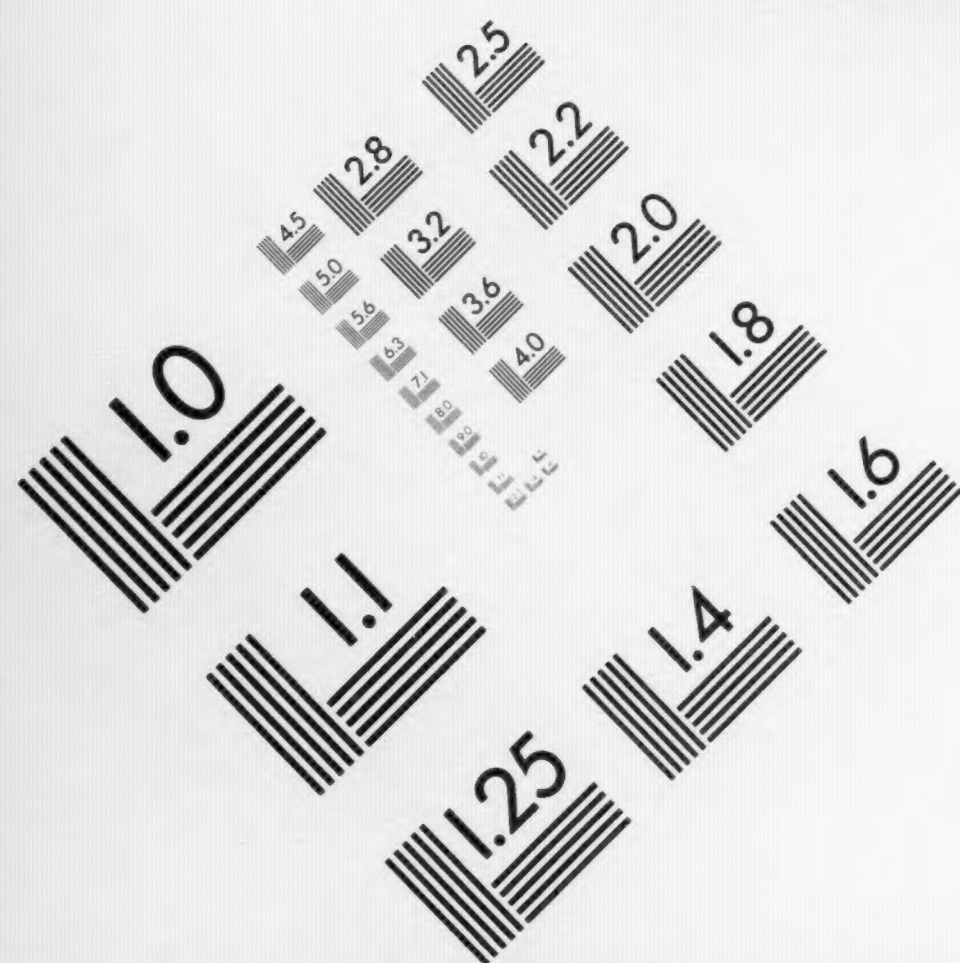


START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring



Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING



THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20004-1885.3

Landau, Zisha.

**Der bloyer nakhtigal : a
shpil in dray stsenes.**

Nyu York, 1923.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1885. 3

Landau, Zisha.

Der bloyer nakhtigal : a shpil in dray stsenes.

Nyu York, 1923.

37 p. ; 24 cm.

1. Yiddish drama.--lcsh 2. Yiddish poetry.--lcsh
2. United States-New York-New York

ID: NXYH00-B5978
CALL #: /1288

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0



הספד הרב ר' יצחק

ה' שפ"א אין דריי סצענעס
פון
זיין שוואגער

2/1288

דער
בלוייער
נאכטיגאל

א שפיל אין דריי סצענעס
פון
זי שאל לאנדוי

2/1288



ביבליאטעק פון

יידישן וויסנשאפטלעכן אינסטיטוט—יזראל

א מתנה פון

הינדע זארעצקי

Library of the
YIVO Institute for Jewish Research

A gift from

פיעראַ:

אַ, פיל גערטעס פובליקום,
 גערטע דאמען און הערן,
 קוקט זיך אויף אונז צופיל ניט אום —
 איר קענט אנטוישט נאך ווערן!
 אן אומגליק האט אונז היינט געטראָפֿן:
 ס'איז אונזער רעזשיסער
 אנטלאָפֿן
 מיט דער פֿריינדין פון סופלער.
 ס'איז דער אָרמער מענטש דערשלאָגן,
 קען קיין וואָרט ניט אונטערזאָגן.
 וויי איז אונז און ווינד —
 לייד פאר פרעמדע זינד!
 קאלאָמבינע אין איר גנאָד
 און מיט מיין ערלויבניש, האָט
 אים דערלויבט דאס פנים אויף איר
 אַקסל אָנצולענען.

אַ שטימע פון פובליקום:

ס'זאל אים אָנגענעם זיין וויינען?

פיעראַ:

און לייכט און מילד, ווי אין א טרוים,
 מיט איר אונטערקליידלס זויס
 ווישט זי אים די אויגן אויס.

ע ר ש ט ע ס צ ע נ ע

פ י ע ר א :

א, פיל געערטעס פובליקום,
געערטע דאמען און הערן,
קוקט זיך אויף אונז צופיל נישט אום —
איר קענט אנטוישט נאך ווערן!
אן אומגליק האט אונז היינט געטראפן:
ס'איז אונזער רעזשיסער
אנטלאפן
מיט דער פריינדין פון סופלער.
ס'איז דער אַרמער מענטש דערשלאגן,
קען קיין וואָרט נישט אונטערזאָגן.
וויי איז אונז און ווינד —
לייד פאר פרעמדע זינד!
קאַלאַמבינע אין איר גנאָד
און מיט מיין ערלויבניש, האָט
אים דערלויבט דאס פנים אויף איר
אַקסל אַנצולענען.

א ש ט י מ ע פ ון פ ו ב ל י ק ום:

ס'זאל אים אָנגענעם זיין וויינען?

פ י ע ר א :

און לייכט און מילד, ווי אין א טרוים,
מיט איר אונטערקליידלם זום
ווישט זי אים די אויגן אויס.

טאטיאנא:

פוי, אימאנשטענדיג!

הער אין פענסנע:

וואָס איז געווען מיט מאַטיאנא?
אין לאָזשע און צו וועלכן זי
האַט זיך געווענדט מיט דער בא-
מערקונג.

באנאל

רעדן היינט נאָך פון מאַראל,
דו מיין ציטערדיגע רויו.

טאטיאנא:

מיין הער, איך וויל איר וואָלט זיך נישט פאַרגעסן!

הער אין פענסנע:

הא?

טאטיאנא:

איך בין אמאָל מיט פושקינען געזעסן.

און אין דעם קרימישן מאַמענט

האַב איך פאַרבראַכען מיינע הענט

און זיך צעוויינט... פאַרשטיי, מיין פריינט,

גלייך דאמאָלט מיט אַ הונדערט יאָר

זאָג איך דיר היינט,

און ביזאָג עס אָפן דיר און פריי:

דו האָסט נישט וואס צו האָפּען!

אז ס'האַט דיר טאניא ליב, יא, דאָס איז וואָר,

דאָך דיר וועט טאניא קיינמאָל נישט געהערן!

איך בין א צווייטנס, און אים בלייבן טריי

וועל איך.

הער אין פענסנע:

וואָס?

טאטיאנא:

איך זאָג דאָך דיר,

אז דיר וועט טאניא קיינמאָל נישט געהערן!

הער אין פענסנע:

דו האָסט, ווי ס'זעט אויס, זיך פאַרגעסן.

אז דו ביסט מיינע אכציג יאָר. איך טרייב

נישט איבער: האָסט זיך מיר שוין דערעסן.

טאטיאנא:

איך מיין נשמה, און ער רעדט נאָר פון לייב!

קערט זיך אָם עמסערט. דער הער

אין פענסנע, דערהערנדיג דאָס,

לאָזט ארויס א שמילן זיפּק, פאַר

ווארפֿט דעם קאָס, לאזט ארויס די

נשמה, פֿאלט אראָס פֿון שמול. עס

עפֿנט זיך אן עפֿענונג אין דיל, וואו

ער פארשווינדט. דער פֿאל ציט

צו די אויסמערקזאמקייט פֿון די

איבעריגע לאָזשן.

שרה בת טובים:

א דאמע פֿון א יאָר עטלעכע און

דרייסיג. ברוינע אויגן. רויטע האָר,

קורץ געשאָרן, א שווארץ חז

פינטל כאָס לינקן זייט פֿון טויל.

ס'איז נאָך א לעבען אויסגעגאנגען,

און אזא יונגס...

בעל שם טוב:

א מאן ארום פֿערציג, טראָגט אן

אנצונ פֿין היימישן לייוונט מיט א

אונמערשלאג פֿון בלויען זייד.

דו קלאַנסט שוין ווידער.
 אויב ווילסט, איז ער אהיים געגאנגען,
 און קוקן וועט ער פון דער הויך א נידער.
 רעדנדיג אזוי ווי צו זיך.
 איך האב ליב די נידער.

שרה בת טובים:
 און דאך רעדסטו,
 ווי דו וואָלסט נישט פון אונזער וועלט געוועזן.
 דיין נאָנטקייט בריינגט אזויפיל רח.
 מען ווערט פון יעדן צווייפל גלייך גענעזן.
 בעל שם טוב:
 דו ביסט היינט טרויעריג ...

שרה בת טובים:
 ניין, נישט בלויז היינט,
 בלויז היינט ביסטו צו מיר א ביסל אויפמערקזאם.
 האקט אָפּ. עס ווערט שמיל. קאָ-
 לאַמבינע באווייזט זיך. שמארקער
 אסלאָז.

קאָלאַמבינע:
 דאָס בלויז שיינט
 א דורך דער לופט;
 דער ווייטער ים
 פאר'חלש'ט רופט.
 מיין בלויזער פריינט,
 אַ מיין פיעראַ,
 דיין קאָלאַמבינע
 שטייט איצט דאָ!

די ליפן — אַראַנזש
 צוגעפאַרבט.
 די לאַקן אירע
 צוגעקאַרבט.

אַ, בלויזער פריינט,
 אַ, מיין פיעראַ,
 ס'איז די לבנה
 אויך שוין דאָ.

אַ, בלויזער פריינט,
 אַ, קום, אַ, קום!
 קום-קום, קום-קום,
 אום ... אום ... מום ... מום ...

זליכה:

א דאמע פון איבער פערציג, די
 טיפּע קנייטשן ארום מויל און די
 גראַבע פאַרמריקנטע אונטערשטע
 לים ווערן אזוי ווי לעבעדיג. אירע
 ווערטער זיינען אי היים, אי אָס-
 געהאקט, אי צעצויגען אין דער
 זעלבער צייט.

וועט זיך איר רוף צו אים דערטראָגן,
 וועט ער זיך פון איר בלויקייט כאַטש דערוויסן?
 ווען ס'האַט נאָך אין מיין ברוסט א הארץ געשלאָגן,
 האָט זיך פון אים אמאָל אזוינס ארויסגעריסן.
 מיט פאַרוואָף צו יוסף'ן
 דאָך דו האָסט נישט געענטפערט ...

יוסף:

אומגעדולדיג

האָט מײַ געמאַכט די אָרט ווי דו האָסט
אויסגעדריקט זיך.

ז ל י כ ה:

איז פאַרם דען וויכטיגער פון אינהאלט?
אך, אנטשולדיג,
ווען דו זאָלסט אָבער וויסן ווי איך האָב
געשטיקט זיך. . .

יוסף הערט שוין גיט אירע לעצטע
ווערטער. דאס געזאגט, וואס
דערנענטערט זיך, האלט'נע שפאנע
דאס גאנצע פובליקום.

א ר ל ע ק י ן:

כ'האָב א רוף פאַרנומען,
און געזאָגט זיך: גי!
בין דאָ אָנגעקומען,
זאָגט דאָס הארץ מיר: שטיי:
ווי דער גאָלדנער שטערן
איבער יוסף'ס הויז —

ק אָ ל אָ מ ב י נ ע ס ש ט י מ ע:

פֿון הינמער די קוליסן.

כלוי נעמט אלעס ווערן,
איך קום שוין ארויס.

אויפֿן באלקאן באווייזט זיך קא-
לאמבינע. פֿאַכט מיט דער האנט.
ארלעקין קניט אנדער אויף איין
פֿוס. זינגט א סערענאדע און
באגלייט זיך אליין אויף דער
גיטאַרע. דער פֿארהאנג פֿאַלט.
שוואכע אַפלאַדיסמענטן.

צ ו ו י י מ ע ס צ ע נ ע

ט א ט י א נ א :

איך איז דער ערשטער אקט געפעלן?

ק ר י ט י ק ע ר :

אלס נאנצעס — ניט. געוויסע שטעלן

פארמאגן פון טאלאנט א שפוד :

עס האט אין זיך א ביסל שיק,

נאך זאגען, אז דאס נאנצע שטיק

איז אמת'ע ליטעראטור

דערלויבט מיר ניט מיין קריטישער געוויסן.

ט א ט י א נ א :

איידר מיינט צו זאגען, אז ס'איז שונד.

ק ר י ט י ק ע ר :

דאס צו באהויפטן האב איך ניט קיין גרונט.

איך מוז א פריער דעם צווייטן אקט געניסן.

א קריטיקער מוז וועגן זיינע רייד.

צובויגנדיג זיך צו איר

ווער איז דאס מיידל, וואס אין ווינקל שטייט

מיט אויגן קופער-גרינע?

ט א ט י א נ א :

דאס אין די יונגע קאלאמבינע.

קריטיקער:

וואס אפיציעל איר פאטער איז פיערא?

טאטיאנא:

כאדאכא, פריינט מיינער, יא!

קריטיקער:

דאס מיידל קאקעטירט גאנץ פלייסיג!

טאטיאנא:

דאס גייט זי אויף דער לער. פרוי קאלאמבינע
וויל, אז איר טאכטער ווערן זאל א באלערינע,
און ס'האט נאך פושקין מיר אין אכצן דרייסיג
געזאגט, אז פים פון באלערינען
באוועגן זיך נישט בלויז אויף דילן,
קענסט אויף געוועקסטע מענער הערצער זיי געפיינען.

אויפהויבנדיג דאס קלייד איבער
די קניי.

איך געפעלן מיינע פים?

קריטיקער:

דו פרענסט נאך, רייצנדיגע? גאנץ געוויס!
און ווייס, עס וועט דאס הארץ זיך מיינס
נישט שטילן

טאטיאנא:

שמילער... שש... זיי קענען נאך דערהערן!

קריטיקער:

ווער זיינען זיי?

טאטיאנא:

גאנץ אמזאנטע לייט.

איך בין מיט זיי באקאנט ערשט פון א קורצער צייט,
קען זיי בלויז אויבערפלעכלעך.

דריקן ווארעם די האנט פון א
יונגער ראטע, וואס איז אריינג-
געקומען אין זייער לאזשע.

אך, געקומען

פונקט אין דער רעכטער צייט זייט איר.
וואלט איר פילייכט אויף זיך די מי גענומען
דערציילן, וואס איר ווייסט פון אט דעם פאר?
פון שפאנונג ברענט מיין קאוואליר,
ר'איז נייבעריג פונקט ווי א פרוי פון פערציג יאר,
אין איר קענט זיי דאך ליינגער שוין פון מיר.
איך האף, איר האט דערפאר אויף מיר נישט קיין פאראיבאל.

דאמע:

געוויס, אז ניין. זיי? זיי זיינען איזראעליטן.

טאטיאנא:

וואס איז דאס פאר א שטאם?

דאמע:

מיין ליבע, אין דער ביכר
ווערט פון א פאלק גערעדט מיט זאגדערבארע זיסן.
בא'גנבעט האבן זיי אמאל א לאנד, נישט דורכגעלאזט קיין דאז
און מיט דער גנבה לאזן זיי זיך אין דער וועלט ארויס.
איר מיינט, זיי גייען שטיל? ניין מיט געזאנג!
און דאס געזאנג אלס מוסטער איז ביז היינט פארבליבן.

די וויסנשאפט באשטעטיגט האָט שוין לאנג :
דאָס איז דער אורשפּרונג פֿון גנבות און פֿון לידער.

קריטיקער:

איר האָט זיך גאָר אין מיין געביט פארקליבן.

דאָסע:

איך קער זיך אום צו זיי באלד ווידער.

קריטיקער:

זאָגט, וואָס טוט ער ?

טאטיאנא:

איר ווייסט ניט ? דאָס איז דאָך מוסיע באלשעם.
אן אדלמאן פֿון ריינסטן בלוט, א שררה און א זאָנדערלינג.
און אין דער גאנצער געגנט דאָ איז ער באקאנט דורך דעם
וואָס ער נעמט וועלט און לעבן גרינג.
זיין גוט פֿאַרוואלטן אַכצן עקאָנאָמען.
און איינס אין איינס ווי ראָלניקס „עקאָנאָם“.
און ער ? האָט ליב צוקוקן ווי די וועלן שטראָמען.
ליגט גאנצע געכט אָפּ ביי דעם קליינעם שטראָם.
קוקט אויף די שטערן לאנג, און וואָס די לייט
מיט זיין פֿאַרמעגן טוען, ליגט אים ניט אין זינען;
מיט הענט פֿאַרלייגטע אויף דעם נאקן קענסטו
אים געפֿינען
אין א פֿרימאַרגן אין די וועלדער ווייט.

דאָסע:

אין אזא שעה דערפֿילן פֿרויען
אזא מין איינזאמקייט אין בעט;
און מיט א זיסקייט און פֿאַרטרוען
די צונג די ליפֿן זייער גלעט.

די פֿיס זיך דריקן איינס צום צווייטן,
די בריסט זיך פֿורמען גאָמיש אויס;
די זעל ווערט פֿריי פֿון אלע קייטן
און שוועבט אין פֿרייד צו אים ארויס.

און ניט גאָר פֿרויען — שאָף און רינדער
דערפֿילן גלייך, אז ער איז דאָ;
און זאנפטער שמייכלען קליינע קינדער
אין דער פֿרימאַרגנדיגער שעה.

ארום זיין קאָפּ גשמות קרייזן,
א מחנה פֿייגל צו אים צייט;
און קייענדיג די שעפֿלעך שפּרייזן
אין זיינע זינגעדיגע טריט.

און ער שפּאנט איבער וועגן, שטעגן,
און וואו ער טרעט — ווערט ס'אַרט באזעלט —
ער גייט דעם יונגן טאָג אנטקעגן,
און מיט אים גייט די גאנצע וועלט.

קריטיקער:

און רעדט ער וואָס דערבײַ ארויס ?

דאָסע:

אם מערסטן ניט. פֿאַרילומ'ט קוקן
די אויגן זיינע ווייט פֿאַראַוויס,
אמאָל בלויז נעמט אן אַקסל צוקן.

טאטיאנא:

פֿאַר מיר האָט קיינמאָל גאָר ניט אזוי לויטער
א מיטנוואָכנדיגער טאָג גענומען גרינען.
צעפֿירטער קראַכמאל איז פֿאַר מיר דער טאָג באנינען,
צעפֿירטער קראַכמאל עטוואָס צוגעבלייטער.

ד א ב ע:

איך האָב קיינמאָל נישט דערווארט
פֿון אייך אויפֿן מיין טאָג, הערן.

ט א ט י א ב א:

עס רייסט אמאָל פֿון הארץ אומגען
א זיפֿין זיך אויס.

ד א ב ע:

אָ, ווי גענארט
איז יעדערער פֿון אונז. נעמט היינט באַ נאכט,
די גאנצע צייט פֿון ערשטן אקט
האָט יעדערער ביי זיך אין הארץ געטראכט:
מיט לאנגווייל און מיט פֿוסטקייט אָנגעפֿאקט
איז איטלעך וואָרט פֿון די אקטיאָרן
געווארט אלץ אויפֿן סוף. דערפֿרישן
געוואָלט דאָס הארץ זיך מיט אינטימע רייד.
און וואָס איז איצט? מיר זיצן און מיר פֿישן
באנאָליטעטן איינס נאָך איינס.

ט א ט י א ב א:

און אלץ אזוי אָן פֿרייד.

ד א ב ע:

איך ווארט מיט אומגעדולד, ס'זאָל ווידער פֿינסטער ווערן,
איך ווארט, דער פֿאָרהאנג זאָל זיך הויבן פֿון דאָס ניי.
כיוויל ווידער קאָלמבינעס שטימע הערן.

ט א ט י א ב א:

אין הארצן מיינעם קלינגט זי סיי-ווייסיי.

ק ר י ט י ק ע ר:

און ווער איז זי, וואָס קוקט אזוי פֿארליבט אויף אים?

ד א ב ע:

מיין גאָט! דאָס איז מאַרקוויז באַטאָוויס.
א יונגע און באַנאכטע ליטעראַטור.
זי שרייבט אין סטיל פֿון דעם געמיינעם פֿאָלק,
איז שטארק באַליבט, און קאָלאָסאל איז איר ערפֿאָלג.
זי שרייבט נישט לאנג. נאָך דעם ווי ס'האָט פֿארדאָן
איר מאַן איר נייצן הונדערט מאָל אין זיבען יאָר,
און איז נאָך מיט אַ שאַנסאַנעטע אלס פֿארביי
אנטלאָפֿן קיין מאַדריד. האָט זי זיך צו דער פֿען מיט פֿלייס
גענומען, און שרייבט און האָט ערפֿאָלג.

ק ר י ט י ק ע ר:

אזוי גאָר.

ט א ט י א ב א:

אָ, אַרעמע מאַרקוויז, ס'וויינט מיין הארץ און וויינט,
ווי דו שטריינגסט יעדן נערו אָן אים געפֿעלן.
האָסט אָן זיין בליק דיין לעבען אָנגעלענט,
אלץ האָסטו אין דעם קאָן געשטעלט.

אויפֿגערעגטע שטימען:

פֿון פֿארשידנע ווינקלען פֿון טעאטער.

מען וועט נישט שטעלן

דעם צווייטען אקט! ס'איז אַ סקאנדאל!

— די ווירקונג קען זיין גאנץ פֿאַטאל!

— דער מענטש האָט נישט קיין פֿונק מאָראַל!

— דער גאנצער איינפֿאל איז באַנאל!

— סקאנדאל, סקאנדאל, סקאנדאל, סקאנדאל!

— מען וועט איצט לאַכן איבעראַל!

— ס'איז נישט געהערט נאָך אזא פֿאל!

— דעם חברה מאַן איז אלץ ענאל!

— דאָס ווייסט ניט פון אן אידעאל!
— סקאנדאל, סקאנדאל, סקאנדאל!

קריטיקער:

וואָס איז געשען?

יונגער מאַן:

מאעסטראָ, א סקאנדאל!

סקאנדאל, סקאנדאל, סקאנדאל, סקאנדאל!

סייז ניט געהערט נאָך אזא פאל!

מען וועט איצט לאכן איבעראל!

עגאל, פאטאל, מאראל, באנאל,

אל, מאל, דאל, לאל, לאַלאַל.

עס הערט זיך א שטארקער דונער:
אַ-ל-ל-ל-ל-ל-ל-ל-ל.

קריטיקער:

זאָגט פאָרט, וואָס איז געשען?

יונגער מאַן:

מאעסטראָ, ס'האָט דער לומפ,

עס האָט דער לומפ פארפירט אונז אין א זומפ!

די מעשה מיט דעם ווייב פון דעם סופלער,

וואָס האָט געקאָסט אייך גאנצע זיבן טרערן,

איז בלויז געווען אן איינפאל און ניט מער!

קריטיקער:

איך בעט עס קלאָרער מיר דערקלערן.

יונגער מאַן:

אין אַנפאנג פון דעם שפיל האָט אונז דערקלערט פיעראָ:

אן אומגליק האָט מיט דעם סופלער פאסירט:

זיין ווייב געוואָרן איז פון רעזשיסער פארפירט.
דער אומגליק האָט אונז אלע מיטגערסן
און טרערן אָנגעזעצט אין אלע אויגען,
לאָזט אויס זיך, סייז אן איינפאל פון פארפאסער;
די ליבע פרוי זיצט זיך געמיטלעך דאָ,
דאָ טאקע הינטער די קוליסן
און

קריטיקער:

וואָס?

יונגער מאַן:

ניט דעם אַכטלינג אירן זויגן.

קריטיקער:

וואסער: וואסער, וואסער!

אויב דאָס איז אמת, איז עס ריינער קאלאמבור,

און דאָס האָט חוצפה נאָך צו רעדן פון ליטעראטור!

יונגער מאַן:

אַ, וויי, מאעסטראָ, וויי איז מיר און ווינד,

דער לומפ האָט אין פאָיע דערקלערט א צינד,

ער נעמט אליין רעצענזיעס שרייבן,

און ער וועט פריי אין זיי דערקלערן,

אז זיינע גראמען זיינען וואונדערלעך

און די פון זיינע פריינט. פארטרייבן

וועט ער אייך, זאָגט דער לומפ.

קריטיקער:

און איך

וועל לאָזן גלייך מיין שטימע הערן!

מען דארף באווייזן און אנאליזירן
ניט זאגן מיינונגען!

יונגער מאן:

געוואלט פארפירן
האב איך דערפון מיט אים איצט א געשפרעך,
האט ער מיך אפגעהאקט אין מיטן פרעך:
דאס טוט מען מיט אורין און ניט מיט לידער!

דאמע:

ווען וועט שוין פינסטער ווערן ווידער...

דער קריטיקער הלשיט. עס ווערט
פינסטער. אלע איילן צו זייערע
פלעצער. שרה בת טובים, וואס
האט די גאנצע צייט גערעדט צום
בעל שם טוב, דריקט זיך מיטאמאל
צו אים צו, רוקט זיך גלייך צוריק
אויף איר פלאץ.

יוסף:

דער אויף, מכשפה, מיך צו קניפן.

לויכה:

בוזל דינע ליפן, ליפן, ליפן.

ד ר י ט ע ס צ ע נ ע.

קאלאמבינע:

פון ערשטן אקט אן גיי איך אום צעטראָגן,
מיין זעל פארלאָרן האָט איר גלייכגעוויכט:
דער דיקער שיכט פון רוש און פודער
פארדעקט די קנייטשן נים פון מיין געזיכט.

איך האָב זיך מיט פיערע אצינד באראָטן,
נעפרענט צי העלפן קען דערצו מאסאזש.
— ס'איז א מיראזש די הילף פון מענשען, — זאגט ער, —
און אַפּטמאל איז עס ריינער קאמאָפלאזש.

ארלעקין:

בלויז אין דעם ליד פון דיכטער, קאלאמבינע בלויז,
גרינגפסיג ווערסטו ווידער ווי אן אינד!
בלויז אין דעם ליד פון דיכטער, קאלאמבינע בלויז,
דער מינדסטער קנייטש פון דיין געזיכט פארשווינדט!

א, דיכטער, וועלט־דעגירער און באצווינגער,
פאראינגט מיין פריינדיק, לינדערט איר געמיט!
מיין פריינדיגס פנים ווערט באדעקט מיט קנייטשן,
און קיינער העלפן קען איר נים!

קאלאמבינע:

א, נעם, א, נעם ארלעקין,
נעם צו מיין טיפסטן דאנק!
עס טרייבט אוועק די שרעקן
דיין וואונדערלעך געזאנג.

עם קענען ווערטער דינע
דעם הארצן בריינגען די;
דיין בלויע קאלאמבינע
בעט פונקט אזוי ווי די.

ניט בלויז פאר זיך — פאר אלע,
בעט איך איצט אין מיין ליד!
ס'איז יעדע פרוי א כלה —
ארלעקן, ווייסט עס ניט?

ביז ס'ווערט דאס הארץ פארשלאסן
איז יעדע פרוי נאך גרייט — — —
עס איז איר לעצטער חתן,
זאגט האפמאנסטאל, דער טויט.

גראבט ניט אין טיפסטע טיפן,
איז לייכט בלויז און בלוי,
און דאך ווי פֿיין באגריפן
דער ווינער האָט די פרוי.

ארלעקיין:

א, בלויע קאלאמבינע,
איך בין פארליבט אין דיר!
ביסטו, כאַטש, קאלאמבינע,
ניט גלייכגילטיג צו מיר?

קאלאמבינע:

דו שפאסט, דו שפאסט, ארלעקן,
ווייסט וואויל, איך האָב דיך ליב.

ארלעקיין:

בלויז טיילמאל טרוימט ארלעקן,
אז ס'האָט אים עמיץ ליב.

קאלאמבינע:

דו ווייסט עס אָבער אויף געוויס,
זאָג, אפשר גיין?
עס זיינען ווי רכילות זיס,
ווי שטערן שיין
די אויגען דיינע, דיינע הענט,
און דיינע רייד;
דיין בליק ווען ר'איז צו מיר געווענדט,
פלאטערט ווי מיין קלייד.

ארלעקיין:

ניט אמת, קאלאמבינע,
עס איז דאָך ניט אזוי?

קאלאמבינע:

ס'איז יא, זאגט קאלאמבינע,
ס'איז יא, ס'איז יא אזוי.

ארלעקיין:

אין איצט, א, הערן מיינע שטוינט,
אין שטוינט אויך מיינע דאמען:
אין אונזערע רעקלאמען
שטייט: "איר וועט זיין באלוינט!"
איר האָט געמיינט געוויס, אז ס'איז
ניט מערער ווי א פוסטער קלאנג.
א, גיין, מיר האָבן דאָ פאר אייך איצט א סדרפריי:
וואָס איר געדיינקען וועט אים לאנג.
דער פלאן געווען איז, ווען איך זאָג
אם ענדע פֿון מיין דיאלאָג:
"ניט אמת, קאלאמבינע,

עס איז דאך נישט אזוי

און ס'ענטפערט קאלאמבינע:

"ס'איז יא, ס'איז יא אזוי"

צעשפרייטן דארף איך מיינע אַרעמס ברייט

און קאלאמבינען אין זיי פעסט פארשליסן,

און ס'עפנט זיך די טיר. און אויף דער שוועל, ווער

מיינט איר שטייט?

קין אנדערער נישט ווי פיערא. וואס וויל ער? שיסן.

האלט דרייצען הונדערט ביקסן אין איין האנט,

און אין דער צווייטער — זיבן טויזנט רעוואלוערן.

די פינגער זיינע ציטערן ווי שטערן,

ער שמייכלט וויימיטלעך — פיקאנט.

און אונז ווערט, ווי מיר וואלטן לעקן גאל,

און אונזער בליק ווערט שטאר ווי שטיין-וואסער.

פיערא, וואס איז געווען בלאס ווערט בלאסער,

ער שיסט זיך און נישט אויף דער ערד א פאל.

קאלאמבינע:

איך האב געדארפט א שליידער טאן זיך לעבן אים.

צעווארפן מיינע האר נישט איבעריג גראציען,

און מיט א זיסלעך-טרויעריגער שטים,

מיט הענט ווי פון דעם ווינט געטראגן,

און מיט א פנים ליב און אימפאטענט ווי בעז

זיך אופן קול פאנאנדערקלאגן:

"אז וויי איז מיר און ווינד,

פיערא איז טויט א צינד".

ארלעקין:

און נאך אזוינע רירנדיגע רייד,

אז ווען דו הערסט זיי ביינקסטו נאכ'ן טויט.

האָט איר געדארפט פון קאלאמבינעס מויל דערהערן.

נאָר שרעקט זיך נישט, עס איז שוין אליין פארדיכט,

פיערא וועט נישט ערשיינען אומגעריכט

און קיינער וועט שוין נישט דערשאַסן ווערן.

מיר האָבן אָפגעמאכט אזוי, אז ווען

ס'וועט קאלאמבינע אין די ארעמס מיינע ווייען,

זאל פינסטערער נאָך ווערן אין טעאטער.

קאלאמבינע:

ארלעקין כ'פלאטער, פלאטער, פלאטער!

ביסט קיינמאל נאָך נישט אזוי רייצנדיג געווען...

לאָז מיר שוין אויף דיין האלז זיך דרייען.

ארלעקין:

ווארט צו א ווייל. און ווען ס'וועט פינסטער ווערן

און איך וועל געמען קושן קאלאמבינען,

די ליפן איירע, דופטנדיגע הערן,

דער פריינדיגס שולטער זאלן גלייך געפינען.

זליבה:

איצט וועט שוין גארניש העלפן סיי-ווי-סיי,

וועסט מוזן קושן מיר.

יוסף:

מיין טייבעלע, ס'איז גראמען

און גארניש מער

זליבה:

א, מיאוסע לומפערין!

דער מענטש האָט אָנגעזעצט זיך ס'לעבען מיר פארסאמען!

ארלעקין:

און שפעטער ערשט, ווען אלץ וועט זיין פאראיבער,
און בליק און אטעם וועלן ווערן לוילעך, טעמפער, טריבער,
פאנאנדערפאלען וועט די טיר פיערף,
און א געשריי טאן: איך ביך דא!
און טאלן וועט ער נעמען פון באפלעקטער ערע,
פון מיאוסן פארדאט, פון טויט און נאך אזוינע שווערע
אומהיימלעכע באגריפן, אז דאס פובליקום
וועט האלטן זיך פון לאכן בא די זייטן,
און אין דעם "ב לוי ען נאכטיגאל" אזוי ארום
וועט זיין אן עלעמענט אויך פון קאמיוזם.

קאלאמבינע:

ווי אין די שפילן פון די גוטע אלטע צייטן.

ארלעקין:

און ווען אין אונזער ערנסט שפיל דער עלעמענט
פון לייכטן שארש וועט זיין אריינגעפירט,
וועט אן עכא אויסגיין אונזער קאנקורענט,
וואס פלוצים איינגעפאלען איז אים
צו עפענען א שפיל-פלאץ קעגנאיבער.

קאלאמבינע:

מיין אטעם — פרידט,
מיין ביינקשאפט גייט אינמיט פאראיבער.
א, עפן גיבער דינע ארעמס, ליבער!

ארלעקין:

די ארעמס מיינע זיינען שטענדיג גרייט פאר דיר.

קאלאמבינע:

ארלעקנים ארעמס זיינען שטענדיג גרייט פאר מיר?
הויבט זיך אן דרייען איבער
צימער און זינגט:

שווארץ איז פאש און רויט איז לענין,
ראז קערענסקי, ווילסאן — גרוי!
זאל דאס גוטע יאר זיי קענען —
איך האב ליב בלויז בלויז!

הינדענבורג, בריאן, פעטליורא,
סאר א לאנגווייל ווייט פון זיי!
רייצנדיג איז בלויז לאורא,
בעאטרישע, דולציניי!

זאגט מיר, דאמען, איז ארלעקין
אויך גיט ליבער דען פון ליב?
ווען איך זע אים נאך — באלעקן
מוז מיין צינגעל גלייך מיין ליפ.

אפט קומט אויס די ליפ באנעצן:
שטענדיג שטייט ער פאר מיין בליק!
זיינע ווערטער, זיינען געצן
און זיין ארעם איז מיין וויג.

פאלט אין זיינע ארעמס. קושן זיך
און קושן זיך ווידער און האלטן
זיך אין איין ארומגעמען און קושן.

טאטיאנא:

איר זייט באקאנט מיט דעם פארפאסער פון דעם שטיק?

יִבְנֶה רַמָּא:

איך האָב געהאט די ערע און דאָס גליק
די לעצטע וואָך מיט אים באקאנט צו ווערן.

טאַטיאַנאַ:

ווייל טאקע הערן: איז ער אינטערעסאנט?

יִבְנֶה רַמָּא:

פונקט ווי א טראגעדיסטין פון א פראווינציעלער טרופע,
וואָס שנירט די אייגלעך איין און שטעקט אים ווייט דעם האלז,
אזוי גייט ער ארום אין שייד וועג פון די דורות
אין צייט די נאָז אויף אלעם און אויף אלץ.
האלב קלאון און האלב פאָעט און אין גאנצן
עסטעט פאר עקסעלאנץ.
די נאָז-פליגל זיינע ציטערן,
די אויגן זיינע גלאנצן אויף,
ווען ער דערשפירט וואו ווערטער, וועלכע רייצן
מיט וואוילגערוך און דינעם דופט,
ווייל איין געזעץ גילט אים אין לעבן: רייצן!
און אלץ פאָרוואנדלט ווערט ביי אים אין דופט.
קאָלאָמבינע און ארלעקין קושן זיך
נאָך שטארקער.

אַרלעקין:

יא, יא, מיין קאָלאָמבינע,
איצט זע איך, ס'איז אזוי.

קאָלאָמבינע:

האָט דיר גיט קאָלאָמבינע
געזאָגט, אז ס'איז אזוי?

קוקן זיך אין די אויגן און צוקושן
זיך פון דאָס ניי.

שרה בת טובים:

וואָס האָט געהאַלטן די גאָנצע
צייט אין פאַרלעזן עפעס בעל שם
טובין אויפ'ן אויער.

דיר געפעלט עס?

בעל שם טוב:

וואָס?

שרה בת טובים:

וואָס מיינסטו „וואָס“?

דאָס, וואָס כ'האָב דיר דאָ פאַרגעליינט!

בעל שם טוב:

א, דאָס

איז גאָרניש שלעכט.

שרה בת טובים:

בעל שם, בעל שם,

ווי דיין גלייכגילטיקייט באליידיגט, אז כאָטש געס
און הויב זיך אויף און לאָז זיך איבער.
די שווערסטע איינזאמקייט וועט זיין מיר ליבער,
ווי דיין גלייכגילטיקייט צו מיינע ווערק.

ארלעקין און קאָלאָמבינע חערן זיך
אויף קושן, צעגלייט זיך אין פאַר-
שידענע ווינקלען פון צימער. קוקן
אויף דער מיר. הוסטן אונטער פאַר
אומגעדולד.

כ'בין דא!

און ס'האט געשלאגן איצט שוין אייער שעה!
ווייל לייקענען וועט איר שוין מער ניט קענען!
איך האב געכאפט איך אויפ'ן פלאץ!
א, שטארקער נעם נקמה ברענען,
און דו דערווייל, א, הארץ מיינס, פלאץ!
א, קושן זיך און האלזן זיך פאר מיינע אויגן!

קאלאמבינע און ארלעקין ציען מיט
די אקסל, מאכן מיט די הענט ווי
זיי וואלסן זאגן, איר זעט דאך, אז
מיר קושן זיך ניט, שטייען אויף
פארשידענע סלעצער. דאס סוכ-
ליקים שטיקט זיך פון געלעכטער.

א, אומפארשעמטקייט, דו האסט ניט קיין ברעג!
אז ליבערשט וואלט איך איצט די ערד געזויגן,
ווי שטעלן ארבעטן זיך דא פאר א פיערא!

זיין קול ציטערט. דער סופלער וויל
אים איבערשרייען, אבער ער רעדט
ווייטער, ניט שיינקענדיג קיין אויפ-
מערקזאמקייט צום סופלער.

אלס עפעס מער האב איך געזען זיך אין די אלטע טעג
ווי בלויז א גראם צו שעה, נישט און דא!
געוואלט שוין לאנג ענדע מאכען, נאך ס'איז נויטיג
א ביסל מוט דערצו: איך האב עס ניט באזעסן!

ער ווארפט אוועק אלע זיינע ביקסן
און רעוואלווערן, כאפט ארויס א
רעוואלווער פון קעשענע, דער-
שיסט זיך. דאס פובליקום בלייבט
פארנאפט פאר א ווייל, הויבט אבער

גלייך און סאטשן בראווא, דער פאר-
האנג פאלט סאמעלעך. אין דער
צייט, וואס דער פארהאנג פאלט
הויבט ארלעקין אויף די האנט און
פארניינט זיך פאר'ן פובליקום, עס
ווערט צו ביסלעך שמיל.

ארלעקין:

געערטעס פובליקום, איך בעט איך ניט פארנעסן
אז דער פראגראם ווערט דא געביטן יעדן פרייטאג!

מען סאטשט שטארק בראווא, דער
פארהאנג הויבט זיך אָנציייליגע מאל
אויף. עס הערן זיך רופן: פאר-
פאסער! עס באווייזט זיך דער פאר-
פאסער, ניינט זיך און ניינט. דאס
פובליקום סאטשט ווייטער, דער
פארפאסער הויבט אויף די האנט.
עס ווערט שמיל.

פארפאסער:

די הארבע אויגן ווערן טויאניג,
עס געמען זונען ליפ נאך ליפ;
קושט אויגן טויאניגע און ליפן,
אויב איך איז נאך דאס לעבן ליב!

עס פריילינגען די צארטע שולטער,
בויגט לייכט די קעפ אראפ צו זיי, —
פון אויגן, ליפן און פון שולטער
טראגט זיך א ריח ווי פון היי.

עס קוקן אן דין ראָזע געגל
אזוי נאכלעסיג און פערוערז;

א, ווייסע שולטער, ראָזע נעגל,
א, דו מיין דופטנדיגער פֿערז!

א, אויבן טויאיגע! א, ליפן,
וואָס רייצן ווי א רייפֿע וואונד!
פֿארהאקטער אָטעם, הייסע ווערטער
און ווייסע נאכט — אין הינטערגרונט.

דער פֿארפֿאסער פֿארניינט זיך און
נייט ארויס. דער שטארקער אפלאז
וואָס פֿאלנט נאָך זיין רעדע מאכט
אים זיך אומקערן עלף מאָל. ווען
ער קערט זיך אום צום צוועלפטן
מאָל, בויגט ער זיך כמעט ביז צו
דער ערד. דאָס פובליקום האלט
אין איין סאטשען בראוואָ, פֿאָדערט
א נייע רעדע. מיט א צייכן פֿון
דער האנט גיט ער צו וויסן, אז ער
נייט דערפֿילן דעם פֿארלאנג פֿון
פובליקום.

פֿארפֿאסער:

א גרויס צו אייך פֿון נאָנט און ווייט,
א גרויס פֿון דולצינייען;
דעם האַרנס גנאָד און הערליכקייט
גייט ווידער אונז דערפֿרייען.

באלד וועלן ווידער ווי א מאָל
די נאכטיגאלן זינגען,
און דעם צעבליטן בארג און טאָל
וועט א געזאנג פֿארקלינגען.

עס קלינגען ווייך, ווי שניי, ווי פֿוך
צוריק די אלטע לידער;
און צו דעם ריח פֿון וואוילגערוך
מיר קערן אום זיד ווידער.

א, רייך, וואו רייצנדיגער דופט
געפֿאנגען האלט דאָס לעבען;
און דין, ווי מעווען דורך דער לופט,
ארום אונז פֿיסלעך שוועבן.

און מעג נאָך אליין דער שווארצער אַרץ
פֿון קאמף און שנאה — שיפן, —
פֿאָראוים! גאָטס נאָמען אין דעם הארץ
דער דאמעס אויף דער ליפן.

פֿארפֿאסער ארלעקין קאלאמבינע. און דאס פובליקום

דער דאמעס אויף די ליפן.
דער דאמעס אויף די ליפן.

פארלאג "אמעריקא"

איסט בראד. 215

ניו יארק

1 9 2 3

גערדוקט דורכ'ן פארלאג
„ווילנע“ (געוועז. קרימיק)
ווין, XVIII. וויימארערשטר. 19/10.
בוכדוקער'י האלפערן אין קאמפ.
ווין, VII. בעצירק, קאנדלגאס 11.

פארלאג "אמעריקא"
ניו יארק